

Udskriftsdato: 14. december 2025

KEN nr 10040 af 24/10/2016 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 16-70-00993

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 16-70-00993

Pressenævnets kendelse i sag nr. 16-70-00993

Ingen kritik af Politikens omtale af webshop

Et netapotek klagede over omtalen ”Netapotek stopper ulovligt salg”, idet hjemmesiden mente, at Politiken gav indtryk af, at en verserende sag hos Lægemiddelstyrelsen var afgjort, og at Politiken ikke havde udvist tilstrækkelig kildekritik over for organisationen Dansk Erhverv, der havde anmeldt hjemmesiden til styrelsen. Selskabskonstruktionen var omtalt som kreativ og ulovlig. Nævnet udtalte ikke kritik.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

God presseskik

ApoWebShop A/S har klaget over, at artiklen ”Netapotek stopper ulovligt salg” indeholder forkert information og giver indtryk af, at Lægemiddelstyrelsen har afgjort en verserende sag. Der er også klaget over, at Politiken ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik over for Dansk Erhverv.

- Kildekritik

ApoWebShop A/S har klaget over, at Dansk Erhverv er anvendt som kilde, selv om Dansk Erhverv og ApoWebShop A/S er modparter i den verserende myndighedssag hos Lægemiddelstyrelsen, og selv om Dansk Erhverv repræsenterer butikskæden Matas’ brancheforening, Dansk Detail.

Det fremgår af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt, jf. punkt A. 2.

Pressenævnet lægger til grund, at Dansk Erhverv er en erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening, der blandt andet repræsenterer brancheforeningen Dansk Detail, der igen repræsenterer butikskæden Matas, som må anses for en konkurrent til ApoWebShop A/S.

Disse forhold gav Politiken anledning til at udvise særligt agtpågivenhed over for Dansk Erhvervs anmeldelse og kommentarer i øvrigt. Det fremgår imidlertid af artiklen, at artiklen omtaler Dansk Erhvervs anmeldelse, og at Dansk Erhverv repræsenterer detailhandlen.

Pressenævnet finder herefter ikke grundlag for at fastslå, at Politiken ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik alene ved at anvende materiale fra Dansk Erhverv. Endelig bemærkes det, at Politiken i den påklagede artikel – foruden Dansk Erhverv – bruger kilder fra både ApoWebShop A/S, Lægemiddelstyrelsen, Matas og Forbrugerrådet Tænk. Pressenævnet finder herefter ikke anledning til at kritisere Politikens brug af den dokumentation, som Dansk Erhverv har indsamlet i forbindelse med organisationens anmeldelse af apotekeren.dk.

- Korrekt information

ApoWebShop A/S har klaget over, at Politiken skriver, at klagers hjemmeside apotekeren.dk er oprettet ”med det formål at sælge de varer, der ikke længere må stå på apotekernes hylder”, at selskabskonstruktionen omtales som ”kreativ”, og at varesalget omtales som ”ulovligt”.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, jf. punkt A. 1.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

På baggrund af parternes oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at hjemmesiden apotekeren.dk blev oprettet i 2011.

I 2015 blev der ved en ændring af apotekslovgivningen givet Sundhedsstyrelsen en bemyndigelse til at fastlægge regler for apotekernes salg af frihandelsvarer. Sundhedsstyrelsen udstedte på denne baggrund en bekendtgørelse med en ikke udtømmende liste over varer, som apotekerne henholdsvis kan eller ikke må forhandle (bilag 1 i bekendtgørelse nr. 922 af 26. juni 2015 om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold). Af listen over varer, som apoteker herefter ikke må forhandle, fremgår bl.a. pastiller, slik og kosmetik. Lægemiddelstyrelsen har kompetence til at påse overholdelsen af salg af varerne oplistet i bilag 1.

Det fremgår af artiklen, at nogle apotekere, efter de nye regler trådte i kraft, har *"fortsat"* deres salg. I artiklen gengives også et citat fra ApoWebShop A/S bestyrelsesformand, hvorefter det fremgår, at *"Som nævnt blev vores forretningsmodel udviklet i dialog med Lægemiddelstyrelsen i 2011 – det vil sige lang tid før vedtagelsen af de nuværende regler om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold"*. Pressenævnet finder herefter, at det klart fremgår af artiklen, at der er en tidsmæssig forskydning på fire år, fra hjemmesiden apotekeren.dk blev oprettet i 2011 til vedtagelsen af de nye regler i 2015. Nævnet udtaler ikke kritik af udsagnet.

Af artiklen fremgår udsagnet *"1. januar stoppede festen, da en ny lov gjorde det ulovligt for apotekerne at sælge andet end receptpligtige lægemidler og produkter i samme familie"*.

Pressenævnet finder – som erkendt af Politiken – at dette udsagn er forkert. Ifølge Politiken skulle der have stået *"ulovligt for apotekerne at sælge andet end medicin, håndkøbsmedicin og sundhedsrelaterede varer, som de beskrives på Lægemiddelstyrelsens positivliste"*. Pressenævnet finder, at fejlen burde have været berigtiget i avisen og ikke kun over for klager, men under hensyn til den indlysende fejl og fejlens uvæsentlige betydning i sammenhængen, udtaler Pressenævnet ikke kritik af udsagnet eller den manglende berigtigelse.

På baggrund af Dansk Erhvervs skærmpoint af 4. januar 2016 lægger Pressenævnet til grund, at der på apotekeren.dk blev udbudt produkter som parfume, slik og kosmetik. Varer, der må antages at falde ind under Lægemiddelstyrelsens liste over produkter, som apoteker ikke må forhandle (negativlisten).

Ifølge hjemmesiden apotekeren.dk fremgår det under fanebladet *"betingelser og vilkår"*, at varer på negativlisten (frihandelsvarer) blev solgt med ApoWebShop A/S som sælger, og lægemidler blev solgt med Øster Jølby Apotek som sælger.

Lægemiddelstyrelsen udtalte i en afgørelse den 3. maj 2016, at styrelsen ikke fandt, at det forhold, at det på apotekeren.dk nævnes, at frihandelsvarerne købes af ApoWebShop A/S, var tilstrækkeligt til at sikre adskillelse mellem ApoWebShop A/S på den ene side og apoteksvirksomheden på den anden side.

På denne baggrund finder Pressenævnet, at Politikens omtale af selskabskonstruktionen som ”kreativ”, og salget som ”ulovligt” må anses for vurderinger, der ikke er uden faktisk grundlag. Pressenævnet bemærker i den forbindelse, at nævnet ikke har taget stilling til, hvorvidt Lægemiddelstyrelsens vurdering af bilag 1 (positiv- og negativlisten) er korrekt. Nævnet udtaler ikke kritik af vurderingerne. Nævnet har også lagt vægt på, at det af artiklen fremgår, at der ikke er truffet afgørelse, idet det af artiklen fremgår, at *”Nu venter alle på Lægemiddelstyrelsens endelige afgørelse. Og på ApoWebShops eventuelle modtræk.”*

ApoWebShop A/S har også klaget over, at det fremgår af artiklen, at kun *”nogle af de varer, der ikke må sælges”*, er fjernet, da avisen den 7. juni 2016 havde set, at der solgtes lakridspastiller.

Pressenævnet finder, at det havde været hensigtsmæssigt, at Politiken havde gjort læserne opmærksomme på, at det fortsatte salg bestod i lakridspastiller. Under hensyn til det fortsatte salg udtaler nævnet imidlertid ikke kritik af avisens formulering.

Pressenævnet udtaler herefter ikke kritik af artiklen i Politiken den 9. juni 2016.

ApoWebShop A/S har ved advokat Louise Foged Bertelsen klaget til Pressenævnet over artiklen *”Netapotek stopper ulovligt salg”* bragt i Politiken den 9. juni 2016, idet selskabet mener, at god presseskik er tilsidesat.

ApoWebShop A/S har klaget over, at artiklen *”Netapotek stopper ulovligt salg”* indeholder forkert information og giver indtryk af, at Lægemiddelstyrelsen har afgjort en verserende sag. Der er også klaget over, at Politiken ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik over for Dansk Erhverv. ApoWebShop A/S sælger varer via hjemmesiden apotekeren.dk.

1 Sagsfremstilling

Forud for offentliggørelsen

I 2015 blev der fastsat regler for, hvilke varer apoteker må fremstille og forhandle til forbrugere. Af et bilag til bekendtgørelsen om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold fremgår en liste over varer, som apotekerne henholdsvis må eller ikke må forhandle (bilag 1 til bekendtgørelse nr. 922 af 26. juni 2015). Bekendtgørelsens bilag 1 har følgende ordlyd:

”Apotekere kan i medfør af apotekerlovens § 12, stk. 1, nr. 4, fremstille og forhandle andre varer end lægemidler, som naturligt og hensigtsmæssigt forhandles på apotek. Bilaget oplister 1. Varer som apotekerne kan forhandle 2. Varer som apotekerne ikke må forhandle, som tilsammen angiver hvorledes begrebet ”naturligt og hensigtsmæssigt” forstås. Listerne er ikke udtømmende.

1 Varer som apotekerne kan forhandle

1) Medicinsk udstyr, som bl.a. omfatter kondomer, plaster, graviditetstests, remedier til måling af blod-sukker.

2) Pincetter, sakse, barberskrabere m.v.

- 3) Kosttilskud, som bl.a. omfatter vitamin- og mineraltilskud og ernæringspræparater.
- 4) Hygiejneartikler og plejeprodukter til bl.a. hud, hår, tænder, herunder til pleje af små børn. Blandt disse produkter kan nævnes cremer, shampoo, tandpasta, solcreme, badeolie, produkter til fjernelse af kosmetik, tandbørster, tandtråd, vat, hygiejnebind o. lign.
- 5) Publikationer fra Sundhedsstyrelsen, patientorganisationer m.v.
- 6) Særligt udstyr, f.eks. beholdere og udstyr særligt beregnet til opbevaring, åbning og anvendelse af lægemidler.

2 Varer som apotekerne ikke må forhandle

- 1) Køkkenudstyr- og maskiner, herunder udstyr til hjælp til åbning af dåser m.v. for personer med få kræfter.
- 2) Tøj, håndklæder m.v.
- 3) Sko, herunder sundhedssandaler m.v.
- 4) Tasker, herunder toilettasker og kosmetikpunge.
- 5) Legetøj, herunder skriveredskaber.
- 6) Bøger.
- 7) Dagligvarer, herunder slik, pastiller, krydderier m.v.

Kosmetik som neglelak, mascara, rouge, parfume, hårfarve, kemiske hårfjerningsprodukter m.v.”

Dansk Erhverv anmeldte den 21. januar 2016 hjemmesiden ”apotekeren.dk” til Lægemiddelstyrelsen for ”ulovligt salg og markedsføring”. Dansk Erhverv mente, at apotekeren.dk ikke måtte sælge varer anført på bilag 1 under ”2 Varer som apotekerne ikke må forhandle”. Af Dansk Erhvervs anmeldelse fremgår bl.a. følgende:

”[...]

Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at en række apoteker bevidst søger at omgå bestemmelsen ved at forhandle de på negativ-listen anførte produkter via det fælles onlineapotek ”apotekeren.dk”, som 101 af landets apotekere står bag.

I vedlagte bilag 1 dokumenteres, at onlineapoteket ”apotekeren.dk” markedsfører og forhandler rene parfumer, farvet kosmetik, parfumeholdige deodoranter, cremer og lotions tilsat parfume, kemiske hårfjerningsmidler samt slik (bilag 1).

Det er efter Dansk Erhvervs opfattelse problematisk, at der på hjemmesiden ”apotekeren.dk” ikke eksisterer en fysisk adskillelse mellem onlineapoteket og de på negativlisten anførte produkter. Dermed forhandles de på negativlisten anførte produkter fortsat under apotekernavnet.

En udskillelse af de på negativlisten anførte produkter på en ny og selvstændig hjemmeside uden kobling til ”apotekernavnet” er derfor nødvendig for at sikre lige konkurrencevilkår med detailhandlen, hvilket netop var et centralt formål med indførelsen af negativlisten.

[...]”

Som bilag til Dansk Erhvervs anmeldelse var vedhæftet en række skærmpoint fra hjemmesiden apoteker.dk, der viser, at der den 4. januar 2016 bl.a. blev udbudt kosmetik, parfumer, aftershave balm, deodoranter, cremer og olier, sæber og shampoo, alt sammen med parfume samt kemiske hårfjerningsmidler og halspastiller og lakrids. Der var blandt andet billede af produkterne Cool-Kids Kirsebær Badeolie og Raunsborg deodorant.

Sundheds- og Ældreministeriet udtalte ved brev af 4. februar 2016 til Dansk Erhverv bl.a. følgende:

"Apotekernes salg af parfumeholdige produkter

[...]

Sundheds- og Ældreministeriet kan henvise til ministeriets tidligere svar af 23. november 2015, hvoraf det fremgår, at der ved afgrænsningen af, hvilke varer apotekerne må forhandle, ikke lægges vægt på, om det enkelte produkt indeholder parfume eller ej.

[...]"

Den 3. maj 2016 traf Lægemiddelstyrelsen afgørelse i en sag vedrørende varer på apoteker.dk. Af Lægemiddelstyrelsens afgørelse, der er stilet til en apoteker i Aabenraa, fremgår bl.a. følgende:

"[...]

Lægemiddelstyrelsens vurdering

Vurdering i forhold til § 5 i bekendtgørelse om apotekers og detailforhandlers onlineforhandling og om forsendelse af lægemidler.

Det fremgår af § 5 i bekendtgørelse om apotekers og detailforhandlers onlineforhandling og om forsendelse af lægemidler, at det tydeligt skal fremgå, hvilket apotek der handles med.

Hjemmesiden www.apoteker.dk markedsføres som dit apoteks webshop ved, at følgende angives på dit apoteks hjemmeside: "[...] *men vores webshop har aldrig lukket!* "

Den omstændighed, at der på webshoppen www.apoteker.dk anvendes formuleringen "*I shoppen finder du vores store udvalg af:[...]*" er med til at forstærke forbrugernes opfattelse af, at de handler med dit apotek.

Det fremgår imidlertid på webshoppen under feltet "*betingelser og vilkår*", at man ved køb af lægemidler handler med Øster Jølby Apotek og ikke med dit apotek.

Lægemiddelstyrelsen finder på den baggrund, at du overtræder § 5, i bekendtgørelse om apotekers og detailforhandlers onlineforhandling og om forsendelse af lægemidler, da det er uklart hvilket apotek, der handles med.

Vurdering i forhold til § 12, stk. 1, nr. 4, i lov om apoteksvirksomhed samt § 27 i bekendtgørelse om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold.

Det fremgår af § 12, stk. 1, nr. 4, i lov om apoteksvirksomhed samt § 27 i bekendtgørelse om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold, at apotekere ikke må forhandle varer, der fremgår af negativlisten i bilag 1 til bekendtgørelse om apoteker og sygeapotekers driftsforhold.

Fra din webshop er det muligt at købe frihandelsvarer, f.eks. slik, som ifølge negativlisten i bilag 1 til bekendtgørelse om apoteker og sygeapotekers driftsforhold, ikke må forhandles på apotek. Vi skal bemærke, at forhandlingen af lægemidler og frihandelsvarer ikke er adskilt og foregår fra samme hjemmeside, hvorfra der forhandles apoteksforbeholdte lægemidler, og der er tale om en fælles indkøbskurv for de forskellige varer. Det fremgår desuden, at betaling og håndtering af varer håndteres af et apotek, fx *"al ordrehåndtering på apoteker.dk varetages af Øster Jølby Apotek, der er en filial til medlemsapoteket af APOTEKEREN Sct. Clemens Apotek på Nykøbing Mors."* Lægemiddelstyrelsen finder ikke, at det forhold, at det på hjemmesiden nævnes, at frihandelsvarerne købes af Apowebshop A/S er tilstrækkeligt til at sikre adskillelse mellem Apowebshop A/S på den ene side og apoteksvirksomheden på den anden.

Lægemiddelstyrelsen finder på den baggrund, at du overtræder § 12, stk. 1, nr. 4, i lov om apotekervirksomhed og § 27 i bekendtgørelse om apoteker og sygeapotekers driftsforhold, da der fra din webshop foretages salg af frihandelsvarer omfattet af negativlisten.

Lægemiddelstyrelsen kan hertil oplyse, at det ikke har været hensigten med § 12, stk. 1, nr. 4, i lov om apotekervirksomhed og § 27 i bekendtgørelse om apotekers og sygehusapotekers driftsforhold, at apotekere skulle kunne oprette selskaber, hvorfra der kunne sælges frihandelsvarer, som apotekere ikke må forhandle og samtidig anvende apoteket til markedsføring af dette salg.

[...]"

Den påklagede artikel

Politiken bragte den 9. juni 2016 artiklen *"Netapotek stopper ulovligt salg"*. Af artiklen fremgår følgende:

"KONKURRENCE I strid med ny lov har 100 apotekere angiveligt solgt slik, kosmetik og andre ulovlige varer fra deres fælles netapotek. Nu er en del af varerne fjernet, mens myndighederne gransker konceptet.

Parfume, slik, bøger, tøj, håndklæder, legetøj, babyudstyr, tasker, tøj, kosmetik, sko og sandaler. De seneste år har landets apoteker formået at hente gode ekstraindtægter på salget af andre varer end lægemidler.

1. januar stoppede festen, da en ny lov gjorde det ulovligt for apotekerne at sælge andet end receptpligtige lægemidler og produkter i samme familie. Dermed sluttede flere års bitter krig mellem apotekere og detailhandel – i hvert fald på papiret.

For krigen raser videre på nettet. Her har 100 apotekere siden årsskiftet udfordret lovændringen og fortsat deres salg og markedsføring af blandt andet slik og kosmetik side om side med piller, plastre og receptmedicin. Det er sket via selskabet ApoWebShop, oprettet som et selvstændigt aktieselskab og placeret på hjemmesiden Apoteker.dk med det formål at sælge de varer, der ikke længere må stå på apotekernes hylder.

For at bringe den kreative selskabskonstruktion i overensstemmelse med den nye apotekerlov kan kunderne læse denne tekst i bunden af forsiden på Apoteker.dk: »Når du køber frihandelsvarer, det vil sige varer, der ikke er lægemidler, på Apoteker.dk, handler du med selskabet Apo-WebShop A/S. Når du køber lægemidler, købes varerne derimod af Øster Jølby Apotek, der er en filial af Sct. Clemens Apotek«.

Men det fortsatte salg af forbudte varer fik allerede i januar arbejdsgiverorganisationen Dansk Erhverv til at melde netapoteket til myndighederne med krav om, at de ulovlige varer blev fjernet fra varekataloget.

Da Lægemiddelstyrelsen i maj stemplede konstruktionen som klart ulovlig i et brev til ApoWebShops 100 apoteksejere, valgte selskabet midlertidigt at fjerne nogle af de varer, der ikke må sælges på de traditionelle apoteker.

Den beslutning glæder Dansk Erhverv: »Man skal huske, at apotekerne qua deres monopol ekspederer cirka 58 mio. receptpakker om året og dermed er sikret en fast strøm af kunder. Denne kundestrøm har apotekerne dygtigt formået at lokke til at købe alle mulige andre produkter end lægemidler. Det er foregået i ulige konkurrence med rigtig mange butikker i detailhandelen. Vi kan ikke acceptere, at apotekerne tror, de kan fortsætte salget, bare det foregår på nettet«, siger chefkonsulent Christian Sestoft.

Apoteker giver sig ikke

Men selv om apotekerne har justeret varesortimentet, har de på ingen måde smidt håndklædet i ringen. De mener fortsat, at deres forretningsmodel holder vand. Men så længe, der er usikkerhed om modellen, vil apotekerne ikke udbyde de frihandelsvarer, der står på Lægemiddelstyrelsens særlige negativliste, der oplister de varegrupper, der ikke længere må forhandles på apotekerne. »ApoWebShop A/S har endnu ikke modtaget en tilbagemelding fra Lægemiddelstyrelsen, og Apo-WebShop A/S har således heller ikke modtaget en afgørelse, der underkender selskabets forretningsmodel«, siger selskabets formand, Per Wijngaard, i en skriftlig kommentar til Politiken.

Her oplyser formanden også, at selskabet for længst har redegjort for sit syn på sagen uden at få noget svar tilbage fra styrelsen, og at selskabet desuden, forgæves, har bedt om et møde med styrelsen.

»Som nævnt blev vores forretningsmodel udviklet i dialog med Lægemiddelstyrelsen i 2011 – det vil sige lang tid før vedtagelsen af de nuværende regler om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold. Såfremt Lægemiddelstyrelsens fortolkning af de nye regler fører til, at vores model skal tilpasses, vil vi selvsagt gøre dette. Det er i det lys, at vores anmodning om et møde med Lægemiddelstyrelsen skal ses. Vi afventer fortsat Lægemiddelstyrelsens tilbagemelding«, skriver formanden.

Skal man vurdere styrelsens holdning til ApoWebShop ud fra de breve, der allerede er sendt ud til selskabets apoteksejere, er der ikke meget, der tyder på, at det kreative netapotek bliver godkendt. »Lægemiddelstyrelsen finder ikke, at det forhold, at det på hjemmesiden nævnes, at frihandelsvarerne købes af Apowebshop A/S er tilstrækkeligt til at sikre adskillelse mellem ApoWebShop A/S på den ene side og apoteksvirksomheden på den anden«, skriver styrelsen, der i brevet gør det klart, at apotekerne handler i strid med indtil flere paragraffer i den nye apotekerlov.

Ifølge styrelsen opfatter kunderne alle de varer, der bliver udbudt via Apotekeren.dk som apotekervarer, uanset om det er slik eller piller. Alt salg foregår fra den samme hjemmeside, og alle varer bliver ekspederet fra et og samme apotek på Nykøbing Mors, fastslår styrelsen. »Vores brev til apotekerne er en alvorligt ment afgørelse, som vi forventer, at apotekerne retter ind efter. Vi har endnu ikke truffet en afgørelse i forhold til selskabet Apo-Webshop A/S«, siger Henrik Bang Nielsen, sektionsleder i Lægemiddelstyrelsen.

◊Nu venter alle på myndighederne

Den melding glæder kosmetikkæden Matas, der – som et modtræk til apotekernes salg af kosmetik – har forsøgt at få lov til at drive egentlige apoteker i Matas-kædens butikker. »Vi har været meget forundret over, at varer fra den såkaldte negativliste er blevet solgt via apotekernes webshop.

Farmaceuters pris for at have monopol på at eje apoteker er, at der på apoteket kun må sælges varer, der »naturligt og hensigtsmæssigt« hører hjemme på et apotek«, siger Matas' informations- og miljøchef

Henrik Johannsen, der bliver bakket op af Forbrugerrådet Tænk: »Apotekerne skal selvfølgelig overholde loven«, siger seniorrådgiver Sine Jensen.

Nu venter alle på Lægemiddelstyrelsens endelige afgørelse. Og på ApoWeb-Shops eventuelle modtræk. Spørgsmålet er, om de 100 apotekere i ejerkredsen er villige til at gå rettens vej for at få testet den kreative selskabskonstruktion. ”

I forlængelse af artiklen var bragt følgende faktaboks:

”Fakta: FAKTA NEGATIVLISTEN

Siden januar har det været forbudt for apotekerne at sælge en lang række almindelige varer, blandt andet køkkenudstyr, krydderier, håndklæder, sundhedssandaler, parfume, makeup, toilettasker, legetøj, pastiller og babylegetøj. Disse varer har fået plads på en særlig negativliste.

Receptpligtig medicin skal fortsat hentes på apoteket, som også må sælge varer, som »naturligt og hensigtsmæssigt« hører hjemme på apotekernes hylder. Det kan eksempelvis være kondomer, plastre, briller, graviditetstests, sakse og solcreme. ”

Af en mail af 15. juli 2016 fra Lægemiddelstyrelsen til ApoWebShop A/S’ advokat fremgår bl.a. følgende:

”[...]

Vi har modtaget apotekernes høringssvar af 4. juli 2016. Vi har på baggrund af punkt 3 og 4 i apotekernes høringssvar foretaget en nærmere vurdering af, om følgende af de angivne produkter er på positivlisten eller negativlisten:

- Cool kidz kirsebær badeolie [link til apotekeren.dk]
- Raunsborg deodorant [link til apotekeren.dk]
- V6 white pebbermint tyggegummi [link til apotekeren.dk]

[...]

Vi skal hermed vejledende udtale, at det på baggrund af det afgivne høringssvar og Lægemiddelstyrelsens efterfølgende nærmere vurdering af de omtalte produkter, nu er Lægemiddelstyrelsens vurdering, at de ovenfor nævnte varer (Cool kidz badeolie, Raunsborg deodorant og V6 white pebbermint tyggegummi) alle er på positivlisten, og dermed gerne må forhandles på et apotek.

[...]”

Yderligere oplysninger

Af hjemmesiden apotekeren.dk fremgår bl.a. følgende under fanebladet ”*Betingelser og vilkår*”:

”1. KØB HOS APOTEKEREN. DK

Når du køber frihandelsvarer, det vil sige varer der ikke er lægemidler på APOTEKEREN. DK, handler du med selskabet ApoWebShop A/S. Når du køber lægemidler, købes varerne derimod af Øster Jølby Apotek, der er en filial af Sct. Clemens Apotek. Varerne leveres samlet, så du får én pakke fra APOTEKEREN. DK. Der er ikke indgået en bindende købsaftale, før du har modtaget en ordrebekræftelse fra APOTEKEREN. DK. APOTEKEREN. DK opbevarer ikke selve ordrebekræftelsen, efter den er fremsendt til kunden. ”

2 Parternes synspunkter

2.1 ApoWebShop A/S' synspunkter

ApoWebShop A/S har anført, at artiklen *"Netapotek stopper ulovligt salg"* indeholder forkert information, og at Politiken ikke har været kritiske over for kilden Dansk Erhverv.

– Kildekritik

ApoWebShop A/S har anført, at Dansk Erhvervs anmeldelse ikke kan anses som en valid kilde. Dansk Erhverv er modpart til ApoWebShop A/S i den verserende myndighedssag, og da Dansk Erhverv repræsenterer Matas, er de i en klar konkurrencesituation til ApoWebShop A/S.

Det ville have været en objektiv retsreportage af en verserende sag, hvis Politiken havde skildret henholdsvis Dansk Erhvervs og ApoWebShop A/S' synspunkter over for hinanden uden at indtage et standpunkt selv.

– Korrekt information

ApoWebShop A/S har anført, at det i artiklen fremføres, at selskabets hjemmeside er oprettet *"med det formål at sælge de varer, der ikke længere må stå på apotekernes hylde"*. Det er et usandt og agtelsesforringende postulat.

Konstruktionen af ApoWebShop A/S blev tilvejebragt i tæt dialog med Lægemiddelstyrelsen i 2011, hvilket er lang tid før bekendtgørelsen fra 2015, som regulerer, hvilke varer der henholdsvis må og ikke må sælges på apoteker. Denne information videregav ApoWebShop A/S til Politikens journalist inden artiklens offentliggørelse.

Artiklens fremstilling af sagen medfører, at læseren får den forkerte opfattelse, at ApoWebShop A/S' virksomhedskonstruktion er etableret for at omgå lovgivningen, og at ApoWebShop A/S har udgjort en salgskanal for medicin og andre varer, der er farlige eller i øvrigt ikke lovligt må forhandles i landet. Selskabskonstruktionen omtales konsekvent som "kreativ".

Ifølge klager fremstiller Politiken den verserende sag som afgjort på forhånd. ApoWebShop A/S har bl.a. henvist til sætningen *"Skal man vurdere styrelsens holdning til ApoWebShop ud fra de breve, der allerede er sendt ud til selskabets apoteksejere, er der ikke meget, der tyder på, at det kreative netapotek bliver godkendt"*. Der bruges i øvrigt udsagn som *"ulovligt salg"*, *"ulovlige varer"*, *"klart ulovlig"* og *"salg af forbudte varer"* om salget af varer på ApoWebShop A/S' hjemmeside.

Endelig fremgår det af artiklen, at Lægemiddelstyrelsen i maj 2016 i en parallel myndighedssag *"stemplede konstruktionen som klart ulovlig"*. Der burde være blevet bragt en mere fyldestgørende og objektiv redegørelse for sagens indhold. Herunder burde artiklen have omtalt, at ApoWebShop A/S har imødekommet og bragt de forhold i orden, der har bevirket Lægemiddelstyrelsens afgørelse i relation til apotekerne i den parallelle myndighedssag over for disse.

De varer, der er fjernet fra ApoWebShop A/S' hjemmeside, er udelukkende specifikke frihandelsvarer, som indtil for nyligt kunne sælges på apoteker, men som henset til Lægemiddelstyrelsens fortolkning af den nye positiv-/negativliste ikke længere bør sælges på apoteker. De pågældende varer må gerne sælges af andre virksomheder som eksempelvis ApoWebShop A/S, der ikke er et apotek.

Det er ukorrekt, at apotekerne har solgt slik og kosmetik via hjemmesiden apotekeren.dk, ligesom det er ukorrekt, at det er ulovligt for apotekere at sælge andet end *"receptpligtig medicin og produkter i samme*

familie”, hvilket journalisterne kunne have konstateret ved at læse de regler, de omtaler i den påklagede artikel.

På nuværende tidspunkt er der stor usikkerhed om fortolkningen af positiv-/negativlisten, og samtlige interesseparter, for hvem reglerne kan have betydning, er i dialog med Lægemiddelstyrelsen og Sundheds- og Ældreministeriet om tolkningen af reglerne.

Der foreligger ingen afgørelser eller officielle myndighedsudtalelser, der bekræfter, at de varer, som Dansk Erhverv refererer til i anmeldelsen, er varer på negativlisten. For så vidt angår kosmetiske produkter med dufte, har Sundheds- og Ældreministeriet ved brev af 4. februar 2016 udtalt, at de produkter ikke skal anses som negativvarer.

De varer, som ApoWebShop A/S af egen drift har fjernet fra sin hjemmeside i kølvandet på afgørelsen over for apotekerne, udgør ikke ulovlig medicin eller risikofyldte varer, som man får indtryk af i den påklagede artikel. Det er endvidere forkert, når det i artiklen indikeres, at ApoWebShop A/S fortsat sælger varer, der er omfattet af negativlisten.

På den baggrund burde Politiken have begrænset sin fremstilling af sagen til forhold, der var fuldstændig klarhed om og have efterprøvet kildematerialet med omhyggelighed. I det lys er det usagligt, at Politiken mener at kunne vurdere, at klager kun har fjernet ”en del” eller ”nogle” af negativvarerne på hjemmesiden, uagtet at ApoWebShop A/S frivilligt har søgt at fjerne alle potentielle negativvarer fra hjemmesiden. Det er useriøst, at Politiken henviser til at have fundet ét lakridsprodukt på hjemmesiden og på denne baggrund skriver, at der kun er fjernet ”en del” og ”nogle” af negativvarerne.

Også en række yderligere informationer er i det samlede hele med til at tegne et agtelsesforringende billede af klager. Der henvises til sætningerne:

”1. januar stoppede festen, da en ny lov gjorde det ulovligt for apotekerne at sælge andet end receptpligtige lægemidler og produkter i samme familie”,

og

”krigen raser videre på nettet. Her har 100 apotekere siden årsskiftet udfordret lovændringen og fortsat deres salg og markedsføring af blandt andet slik og kosmetik side om side med piller, plastre og receptmedicin”.

♦2.2 Politikens synspunkter

– Kildekritik

Politiken har afvist, at den påklagede artikel indeholder forkert information, eller at de ikke har været kritiske over for kilden Dansk Erhverv. Under researchen var Politiken også i kontakt med ApoWebShop A/S’ bestyrelsesformand, direktør og advokat.

Politiken har videre anført, at ApoWebShop A/S’ advokat den 7. juni 2016 rettede henvendelse til Politikens redaktion for at påpege, at Lægemiddelstyrelsen havde begået en procedurefejl ved at henvende sig til de 100 apoteker, der står bag apotekeren.dk (ApoWebShop A/S’ hjemmeside), og ikke til det juridiske selskab ApoWebShop A/S. På den baggrund blev den oprindelige artikel udskudt, indtil Politiken kunne forelægge Lægemiddelstyrelsen anklagen.

Det betød, at Politiken ikke konkluderede, at Lægemiddelstyrelsen har underkendt den selskabskonstruktion, der ligger til grund for det fortsatte salg af frihandelsvarer efter vedtagelsen af den nye apotekerlov. I stedet blev vinklen på historien, at apotekerne midlertidigt har fjernet frihandelsvarerne fra hjemmesiden.

– *Korrekt information*

Det fremgår ikke af den påklagede artikel, at virksomheden ApoWebShop A/S er oprettet specifikt til det formål at sælge varer, der ikke længere må stå på apotekernes hylder, hvilket formanden for ApoWebShop A/S også tydeligt gør opmærksom på i et fyldigt citat placeret centralt i artiklen. Politiken har således ikke søgt at skjule, at ApoWebShop A/S er oprettet i 2011.

Det er efter Politikens opfattelse berettiget at omtale ApoWebShop A/S' selskabskonstruktion som "kreativ", idet forbrugeren, der handler på hjemmesiden, har Øster Jølby Apotek på Mors som modpart, hvad angår køb af apotekervarer, hvorimod man – ved køb af frihandelsvarer – har ApoWebShop A/S som modpart.

Politiken har på intet tidspunkt antydnet, at der skulle være tale om en ulovlig eller på anden måde angribelig selskabskonstruktion. Det er imidlertid et faktum, at ApoWebShop A/S har tjent til bl.a. at sælge varer, der er optaget på Lægemiddelstyrelsens negativliste, hvilket også fremgår af de skærmpoint fra 4. januar 2016, som Dansk Erhverv har indsendt til Lægemiddelstyrelsen i forbindelse med sin klage over ApoWebShop A/S. Af skærmpointene fremgår det, at bl.a. kosmetik, parfumeholdige deodoranter, aftershave balm med parfume og lignende var til salg.

Det refereres loyalt i artiklen, at Lægemiddelstyrelsen finder brugen af ApoWebShop A/S til salg af varer på negativlisten ulovlig. Det fremgår klart af styrelsens brev af 3. maj 2016 til ApoWebShop A/S' ejere. Lægemiddelstyrelsen skønner i afgørelsen fra 3. maj 2016, at der i ApoWebShop A/S' regi er sket overtrædelser af forskellige bestemmelser (§ 2, stk. 1, og § 5 i bekendtgørelse om apotekers og detailforhandleres onlineforhandling, § 12, stk. 1, nr. 4, i lov om apoteksvirksomhed og § 27 i bekendtgørelse om apotekers og sygehusapotekers driftsforhold).

Det fremgår af artiklen, at sagen langt fra er afgjort. Herunder citeres sektionsleder i Lægemiddelstyrelsen for at sige, at Lægemiddelstyrelsen endnu ikke har *"truffet en afgørelse i forhold til selskabet ApoWebShop A/S"*, ligesom følgende fremgår:

"Men så længe, der er usikkerhed om modellen, vil apotekerne ikke udbyde de frihandelsvarer, der står på Lægemiddelstyrelsens særlige negativliste, der oplister de varegrupper, der ikke længere må forhandles på apotekerne. »ApoWebShop A/S har endnu ikke modtaget en tilbagemelding fra Lægemiddelstyrelsen, og Apo-WebShop A/S har således heller ikke modtaget en afgørelse, der underkender selskabets forretningsmodel«, siger selskabets formand, Per Wijngaard, i en skriftlig kommentar til Politiken. "

Artiklen gengiver striden loyalt og dækkende. Det fremgår desuden klart af artiklen, at ApoWebShop A/S ikke ønsker noget udestående med myndighederne, og at man derfor har "rettet ind". Politiken kunne ved et besøg på ApoWebShop A/S' hjemmeside den 7. juni 2016 konstatere, at der stadig solgtes lakridspastiller. Det er derfor korrekt, at ApoWebShop A/S foreløbigt har valgt at fjerne *"en del af varerne"*, som i henhold til bekendtgørelse om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold ikke må sælges på apoteker.

Politiken har i forbindelse med Pressenævnets sag beklaget over for ApoWebShop A/S at have brugt udtrykket *"receptpligtig medicin og varer i samme familie"*, da der mentes medicin, håndkøbsmedicin og sundhedsrelaterede varer, som de beskrives på Lægemiddelstyrelsens positivliste.

Politiken har ikke skrevet eller antydnet, at der på ApoWebShop A/S er sket salg af medicin eller andre varer, som kan være farlige eller risikofylde.

Før offentliggørelsen af artiklen fik ApoWebShop A/S relevante citater til gennemsyn, men klager havde ingen bemærkninger til dem, men er i øvrigt kommet omfattende til orde.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget: Hanne Schmidt, Hans Peter Blicher, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

God presseskik

ApoWebShop A/S har klaget over, at artiklen *"Netapotek stopper ulovligt salg"* indeholder forkert information og giver indtryk af, at Lægemiddelstyrelsen har afgjort en verserende sag. Der er også klaget over, at Politiken ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik over for Dansk Erhverv.

– Kildekritik

ApoWebShop A/S har klaget over, at Dansk Erhverv er anvendt som kilde, selv om Dansk Erhverv og ApoWebShop A/S er modparter i den verserende myndighedssag hos Lægemiddelstyrelsen, og selv om Dansk Erhverv repræsenterer butikskæden Matas' brancheforening, Dansk Detail.

Det fremgår af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt, jf. punkt A. 2.

Pressenævnet lægger til grund, at Dansk Erhverv er en erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening, der blandt andet repræsenterer brancheforeningen Dansk Detail, der igen repræsenterer butikskæden Matas, som må anses for en konkurrent til ApoWebShop A/S.

Disse forhold gav Politiken anledning til at udvise særligt agtpågivenhed over for Dansk Erhvervs anmeldelse og kommentarer i øvrigt. Det fremgår imidlertid af artiklen, at artiklen omtaler Dansk Erhvervs anmeldelse, og at Dansk Erhverv repræsenterer detailhandlen.

Pressenævnet finder herefter ikke grundlag for at fastslå, at Politiken ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik alene ved at anvende materiale fra Dansk Erhverv. Endelig bemærkes det, at Politiken i den påklagede artikel – foruden Dansk Erhverv – bruger kilder fra både ApoWebShop A/S, Lægemiddelstyrelsen, Matas og Forbrugerrådet Tænk. Pressenævnet finder herefter ikke anledning til at kritisere Politikens brug af den dokumentation, som Dansk Erhverv har indsamlet i forbindelse med organisationens anmeldelse af apotekeren.dk.

– Korrekt information

ApoWebShop A/S har klaget over, at Politiken skriver, at klagers hjemmeside apotekeren.dk er oprettet *"med det formål at sælge de varer, der ikke længere må stå på apotekernes hylder"*, at selskabskonstruktionen omtales som *"kreativ"*, og at varesalget omtales som *"ulovligt"*.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, jf. punkt A. 1.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale

forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

På baggrund af parternes oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at hjemmesiden apotekeren.dk blev oprettet i 2011.

I 2015 blev der ved en ændring af apotekslovgivningen givet Sundhedsstyrelsen en bemyndigelse til at fastlægge regler for apotekernes salg af frihandelsvarer. Sundhedsstyrelsen udstedte på denne baggrund en bekendtgørelse med en ikke udtømmende liste over varer, som apotekerne henholdsvis kan eller ikke må forhandle (bilag 1 i bekendtgørelse nr. 922 af 26. juni 2015 om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold). Af listen over varer, som apoteker herefter ikke må forhandle, fremgår bl.a. pastiller, slik og kosmetik. Lægemiddelstyrelsen har kompetence til at påse overholdelsen af salg af varerne oplistet i bilag 1.

Det fremgår af artiklen, at nogle apotekere, efter de nye regler trådte i kraft, har *"fortsat"* deres salg. I artiklen gengives også et citat fra ApoWebShop A/S bestyrelsesformand, hvorefter det fremgår, at *"Som nævnt blev vores forretningsmodel udviklet i dialog med Lægemiddelstyrelsen i 2011 – det vil sige lang tid før vedtagelsen af de nuværende regler om apoteker og sygehusapotekers driftsforhold"*. Pressenævnet finder herefter, at det klart fremgår af artiklen, at der er en tidsmæssig forskydning på fire år, fra hjemmesiden apotekeren.dk blev oprettet i 2011 til vedtagelsen af de nye regler i 2015. Nævnet udtaler ikke kritik af udsagnet.

Af artiklen fremgår udsagnet *"1. januar stoppede festen, da en ny lov gjorde det ulovligt for apotekerne at sælge andet end receptpligtige lægemidler og produkter i samme familie"*.

Pressenævnet finder – som erkendt af Politiken – at dette udsagn er forkert. Ifølge Politiken skulle der have stået *"ulovligt for apotekerne at sælge andet end medicin, håndkøbsmedicin og sundhedsrelaterede varer, som de beskrives på Lægemiddelstyrelsens positivliste"*. Pressenævnet finder, at fejlen burde have været berigtiget i avisen og ikke kun over for klager, men under hensyn til den indlysende fejl og fejlens uvæsentlige betydning i sammenhængen, udtaler Pressenævnet ikke kritik af udsagnet eller den manglende berigtigelse.

På baggrund af Dansk Erhvervs skærmprent af 4. januar 2016 lægger Pressenævnet til grund, at der på apotekeren.dk blev udbudt produkter som parfume, slik og kosmetik. Varer, der må antages at falde ind under Lægemiddelstyrelsens liste over produkter, som apoteker ikke må forhandle (negativlisten).

Ifølge hjemmesiden apotekeren.dk fremgår det under fanebladet *"betingelser og vilkår"*, at varer på negativlisten (frihandelsvarer) blev solgt med ApoWebShop A/S som sælger, og lægemidler blev solgt med Øster Jølby Apotek som sælger.

Lægemiddelstyrelsen udtalte i en afgørelse den 3. maj 2016, at styrelsen ikke fandt, at det forhold, at det på apotekeren.dk nævnes, at frihandelsvarerne købes af ApoWebShop A/S, var tilstrækkeligt til at sikre adskillelse mellem ApoWebShop A/S på den ene side og apoteksvirksomheden på den anden side.

På denne baggrund finder Pressenævnet, at Politikens omtale af selskabskonstruktionen som *"kreativ"*, og salget som *"ulovligt"* må anses for vurderinger, der ikke er uden faktisk grundlag. Pressenævnet bemærker i den forbindelse, at nævnet ikke har taget stilling til, hvorvidt Lægemiddelstyrelsens vurdering af bilag 1 (positiv- og negativlisten) er korrekt. Nævnet udtaler ikke kritik af vurderingerne. Nævnet har også lagt vægt på, at det af artiklen fremgår, at der ikke er truffet afgørelse, idet det af artiklen fremgår, at *"Nu venter alle på Lægemiddelstyrelsens endelige afgørelse. Og på ApoWebShops eventuelle modtræk."*

ApoWebShop A/S har også klaget over, at det fremgår af artiklen, at kun *"nogle af de varer, der ikke må sælges"*, er fjernet, da avisen den 7. juni 2016 havde set, at der solgtes lakridspastiller.

Pressenævnet finder, at det havde været hensigtsmæssigt, at Politiken havde gjort læserne opmærksomme på, at det fortsatte salg bestod i lakridspastiller. Under hensyn til det fortsatte salg udtaler nævnet imidlertid ikke kritik af avisens formulering.

Pressenævnet udtaler herefter ikke kritik af artiklen i Politiken den 9. juni 2016.

Afgjort den 24. oktober 2016